

วารสารปรัชญาปริทรรศน์

JOURNAL OF PHILOSOPHICAL VISION

ISSN: 1513-6620 (Print) × ISSN: 2773-9643 (Online)

<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/phiv/index>

Research Article

DOI: 10.14456/jpv.2024.34

ทุนท้องถิ่นกับการการขับเคลื่อนสมุทรปราการสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ Local Capital and Samut Prakan Driving to be The Livable City

สัมพันธุ์ เตชะเจริญกุล^{1*} & อภิรัตน์ กังสดารพร²

Sumpan Tachacharoenkul^{1*} & Apirat Kangsadanporn²

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author*

1. สัมพันธุ์ เตชะเจริญกุล*

Sumpan Tachacharoenkul

มหาวิทยาลัยรังสิต

Rangsit University, Thailand.

Email: sampantik@gmail.com

2. อภิรัตน์ กังสดารพร

Apirat Kangsadanporn

มหาวิทยาลัยรังสิต

Rangsit University, Thailand.

Email: Kangsadanporn.ar@gmail.com

คำสำคัญ:

ทุนท้องถิ่น; การขับเคลื่อนจังหวัด

สมุทรปราการ; เมืองน่าอยู่

Keywords:

Local Capital; the Driving of Samut Prakan; Livable City

Article history:

Received: 01/06/2023

Revised: 12/07/2024

Accepted: 04/08/2024

Available online: 01/12/2024

How to cite:

Tachacharoenkul, S. & Kangsadanporn, A. (2024). Local Capital and Samut Prakan Driving to be the Livable City. *Journal of Philosophical Vision*, 29 (2), 151-161.

ABSTRACT

The purposes of this qualitative research are listed as follows:

1) to observe the context of Samut Prakan as a livable city, 2) to analyze local capital in accordance with the power of local capital to drive Samut Prakan to a livable city, and 3) to provide guidelines for building Samut Prakan to be a livable city.

The research is conducted by examining the papers and in-depth interviews with 16 participants. According to the results of the research, the characteristics of Samut Prakan's livable city consist of 1) having proper public utilities, convenient traffic, and good infrastructure, 2) having a decent economy, lucrative income, good employment rate, and moderate cost of living, 3) having favorable social conditions and high levels of safety for everyone, 4) being a city with a healthy environment, cleanliness, low pollution, and sufficiency green space, and 5) having both natural and historical tourist attractions. On the other hand, to make this livable city possible, local capital and local government management must have 1) leaders of the local administrative organization with a vision for local development, 2) a transparent, fair, and accountable management system, and 3) a strong civil society whose people are willing to participate and be responsible for the management of the city. However, there remains more work to be done for the development of a livable city. The provincial governor's short-term working period is a matter that should be taken into account in both the administration of the government and the issue regarding the local administrative organization's use of the budget. Local leaders must be honest, while the government must be well-run. Budgets must also be better well-used. Last but not least, decentralization to be able to meet local needs is proposed by those who contribute to the research.

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทของเมืองสมุทรปราการในสถานะความเป็นเมืองน่าอยู่ 2) เพื่อศึกษาทุนท้องถิ่นและพลังการขับเคลื่อนทุนท้องถิ่นให้สมุทรปราการเป็นเมืองน่าอยู่ และ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางของการขับเคลื่อนเมืองสมุทรปราการให้เป็นเมืองน่าอยู่ โดยศึกษาจากเอกสารและสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวนรวม 16 คน

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะของเมืองน่าอยู่ของสมุทรปราการ ประกอบด้วย 1) มีสาธารณูปโภคพื้นฐานดี การจราจรสะดวก มีโครงสร้างพื้นฐานดี 2) มีเศรษฐกิจดี มีรายได้ดี มีการจ้างงานที่ดี ค่าครองชีพไม่สูงมากเกินไป 3) มีสภาพทางสังคมที่ดี มีความปลอดภัยต่อชีวิตสูง 4) เมืองที่มีสภาพแวดล้อมดี มีความสะอาด มีมลพิษน้อย มีพื้นที่สีเขียวเพียงพอ 5) มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและทางประวัติศาสตร์ ในขณะที่ทุนท้องถิ่นและการบริหารจัดการภาครัฐท้องถิ่นที่เป็นพลังในการขับเคลื่อนให้สมุทรปราการเป็นเมืองน่าอยู่ประกอบด้วย 1) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาท้องถิ่น 2) ระบบการจัดการเมืองที่ดีโปร่งใสและเป็นธรรมตรวจสอบได้ และ 3) ภาคประชาสังคมที่เข้มแข็งประชาชนมีสำนึกในความเป็นพลเมือง มีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบต่อการบริหารจัดการบ้านเมือง สิ่งที่ยังเป็นจุดที่ต้องพัฒนาของความเป็นเมืองน่าอยู่คือการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดดำรงตำแหน่งในระยะเวลาสั้น เป็นปัญหาที่ควรต้องพิจารณาในการบริหารการปกครอง และประเด็นการใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องมีคุณธรรมและการบริหารจะต้องมีธรรมาภิบาล มีการใช้งบประมาณที่ขาดความคุ้มค่า นอกจากนั้นการกระจายอำนาจเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเป็นข้อเสนอของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในงานวิจัยนี้

1. บทนำ

จังหวัดสมุทรปราการเป็นเมืองที่มีความสำคัญมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเริ่มจากการเป็นเมืองหน้าด่านในการติดต่อค้าขายและในการป้องกันราชอาณาจักร สมัยอยุธยาและต่อเนื่องมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ โดยจังหวัดสมุทรปราการเป็นเมืองติดแม่น้ำเจ้าพระยาและเป็นเมืองที่มีแม่น้ำเจ้าพระยากั้นกลางอยู่ 2 อำเภอ คือ อำเภอพระประแดง และอำเภอพระสมุทรเจดีย์ แต่เดิมอำเภอพระสมุทรเจดีย์ เป็นกิ่งอำเภอเมือง การเป็นเมืองหน้าด่านของสมุทรปราการมีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาแล้ว เพราะฉะนั้นการจะเดินทางเข้าสู่อยุธยาก็ต้องผ่านสมุทรปราการเป็นอันดับแรก และด้วยความเป็นเมืองที่มีแม่น้ำกั้นกลาง 6 อำเภอทำให้สมุทรปราการเป็นเมืองที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นมอญ จีน รามัญ ล้วนพบเห็นในสมุทรปราการ เมื่อมีการย้ายสนามบินจากดอนเมืองมาอยู่สุวรรณภูมิ จึงทำให้สมุทรปราการเป็นเมืองหน้าด่านทั้งทางทะเลและทางอากาศ นอกจากนั้นจังหวัดสมุทรปราการมีโรงงานอุตสาหกรรมค่อนข้างมาก มีการนำเข้าและส่งออกมากมาย โดยมีโรงงาน 7,000 – 8,000 โรง นักธุรกิจส่วนใหญ่เล็งเห็นว่าหากตั้งโรงงานในจังหวัดสมุทรปราการแล้วก็น่าจะประหยัดต้นทุนกว่าการไปตั้งโรงงานที่อื่น เลยทำให้สมุทรปราการกลายเป็นเมืองอุตสาหกรรมไปด้วย เนื่องจากการขนส่งทำได้สะดวก เพราะใกล้กรุงเทพฯ สามารถส่งที่ท่าเรือคลองเตย อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้เกิดการ

เปลี่ยนแปลงในจังหวัดสมุทรปราการ ท่าเรือคลองเตยถูกจำกัดบทบาทในการขนส่งทางน้ำ โดยเปลี่ยนไปใช้ท่าเรือน้ำลึกที่แหลมฉบังจังหวัดชลบุรีและท่าเรือท่าเรือมาบตาพุด จังหวัดระยองเป็นหลัก โรงงานหลายโรงงานได้ย้ายฐานการผลิตสู่จังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทราจังหวัดระยอง รวมทั้งจังหวัดอยุธยาด้วย ประกอบกับในปัจจุบัน ที่พักอาศัยภายในกรุงเทพมหานครมีราคาสูงและมีจำนวนจำกัด และด้วยการจราจรที่ติดขัดอย่างมาก จึงทำให้จังหวัดปริมณฑลอย่างสมุทรปราการ จึงเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยสำหรับคนที่มีความจำเป็นจะต้องเดินทางเข้าไปทำงานในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากไม่ไกลจากกรุงเทพ ราคาที่ดินและที่พักอาศัยยังไม่แพงมาก ประกอบกับในปัจจุบัน รัฐบาลได้ก่อสร้างรถไฟฟ้าหลายเส้นทางจึงทำให้การเดินทางเข้าสู่ชั้นในของกรุงเทพฯ สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น จากที่เคยเป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อมลพิษให้กับจังหวัดสมุทรปราการปัจจุบันหลายโรงงานได้แปรเปลี่ยนเป็นคอนโดมิเนียม เนื่องจากปัจจุบันที่ดินแนวรถไฟฟ้าและที่ดินภายในสมุทรปราการมีราคาสูงขึ้นหลายเท่าตัว โรงงานอุตสาหกรรมถูกย้ายฐานการผลิตเพื่อตั้งโรงงานใกล้ท่าเรือ โดยขายโรงงานอุตสาหกรรมเดิม ซึ่งที่ดินมีราคาสูงขึ้นและไปซื้อที่ดินในภาคตะวันออกก่อสร้างโรงงานใหม่ซึ่งมีราคาถูกกว่ามาก รวมทั้งการคมนาคมขนส่งสู่ท่าเรือทำได้รวดเร็วกว่าอยู่ภายในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

สมุทรปราการมีจุดเด่นเหนือกว่าหลายจังหวัดในปริมณฑลซึ่งจังหวัดรอบปริมณฑลได้แก่ จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี สมุทรสาคร นครปฐมและสมุทรปราการ โดยจังหวัดสมุทรปราการเป็นที่ตั้งของสนามบินสุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นสนามบินที่มีความทันสมัยลำดับต้นๆของเอเชียสามารถรองรับผู้โดยสารได้ถึง 45,000,000 คนต่อปี สามารถรองรับเที่ยวบิน 76 เที่ยวบินต่อชั่วโมง และอยู่ระหว่างกำลังขยายเทอร์มินอลที่ 2 เพื่อรองรับผู้โดยสารให้มากยิ่งขึ้น อาจกล่าวได้ว่าสมุทรปราการคือศูนย์กลางการบินของประเทศไทยนั่นเอง

นอกจากนี้จังหวัดสมุทรปราการมีแนวชายฝั่งทะเลยาวถึง 47.5 กิโลเมตรโดยชายฝั่งส่วนใหญ่เป็นทะเลที่มีป่าชายเลน ซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำสำหรับชาวประมงชายฝั่ง เป็นแหล่งอาหารทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณถนนสุขุมวิทสายเก่า เหมาะสมที่จะเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยตลอดแนว สิ่งซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นของจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ 1) การคมนาคม สมุทรปราการถือเป็นจุดรวมการคมนาคมที่สะดวกสบายทั้งการเดินทางโดยเครื่องบิน สนามบินสุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นสนามบินนานาชาติที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ตั้งอยู่ที่ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี การคมนาคมโดยรถยนต์ เช่นถนนสุขุมวิทซึ่งเป็นถนนเส้นหลักเดิม ถนนบางนาตราดและทางด่วนบูรพาวิถีเชื่อมสู่ทางด่วนชั้นที่ 1 เข้าสู่ชั้นในของกรุงเทพ เชื่อมกับจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดชลบุรี ถนนมอเตอร์เวย์ที่สามารถเข้าสู่ใจกลางเมืองได้ สะพานภูมิพล 1 และ 2 รวมทั้งถนนวงแหวนบางพลีสุขสวัสดิ์ซึ่งเป็นเส้นทางการเดินทางหลักที่สามารถเข้าออกผ่านไปยังจังหวัดใกล้เคียงได้โดยสะดวก จากการขยายโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าว ส่งผลให้ปัจจุบันนี้การเดินทางจากจังหวัดสมุทรปราการไปยังจังหวัดใกล้เคียง สามารถเดินทางได้โดยสะดวกกว่าเดิมมาก และการเดินทางด้วยระบบรางรถไฟฟ้าเข้าสู่จังหวัดถึง 3 สายโดยสายหลักได้แก่ รถไฟฟ้าสายสีเขียว รถไฟฟ้าสายสีเหลือง และ รถไฟฟ้าสายสีม่วง 2) เมืองอุตสาหกรรม ปัจจุบันโรงงานอุตสาหกรรมหนักในจังหวัดสมุทรปราการลดจำนวนลงมาก อันเนื่องมาจากการย้ายฐานการผลิตไปยังจังหวัดอื่น เช่นจังหวัดระยองหรือจังหวัดชลบุรี เนื่องจากใกล้ท่าเรือแหลมฉบังและท่าเรือมาบตาพุดและที่ดินในจังหวัดสมุทรปราการมีราคาแพง โดยในปัจจุบันจากแผนพัฒนาจังหวัดสมุทรปราการมีวิสัยทัศน์ให้จังหวัดเป็นเมืองอุตสาหกรรม โดยมุ่งเน้นเป็นอุตสาหกรรมสะอาดและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการปรับ

อุตสาหกรรมในจังหวัดให้เป็นอุตสาหกรรมสะอาดโดยใช้เทคโนโลยีการผลิตที่สะอาดและมีการใช้พลังงานบริสุทธิ์ และการดูแลสิ่งแวดล้อมมากขึ้น 3) ที่อยู่อาศัยในเมืองอุตสาหกรรม สมุทรปราการเป็นจังหวัดที่มีความเจริญใกล้เคียงกับกรุงเทพมหานคร มีเกือบทุกสิ่งที่กรุงเทพมหานครมี แต่สามารถสัมผัสได้ในราคาที่ถูกกว่าไม่ว่าจะเป็นราคาที่ดิน ราคาที่อยู่อาศัยราคาอาหาร มีห้างสรรพสินค้าชั้นนำ

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสมุทรปราการในสถานการณ์เป็นเมืองน่าอยู่ แนวคิดเมืองน่าอยู่มีที่มาจากองค์การอนามัยโลก (World Health Organization (WHO)) ซึ่งแต่เดิมนั้นทางองค์การอนามัยโลกใช้คำว่า “Healthy Cities” ซึ่งแปลว่า “เมืองสุขภาพ” หรือ “เมืองสุขภาพดี” “เมืองน่าอยู่” หรือเมืองที่มีความเหมาะสมกับการอยู่อาศัย สามารถให้ความสะดวกสบายและความสุขในการอยู่อาศัยได้ ตัวบ่งชี้ที่สำคัญของเมืองน่าอยู่ได้แก่ 1) ผู้คนในเมืองรู้สึกปลอดภัย รู้สึกผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Inclusive city) 2) ความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม (Sustainability) 3) การมีที่อยู่อาศัยอย่างเพียงพอในราคาที่เหมาะสมกับคนทุกกลุ่ม (Affordable housing) 4) มีโครงข่ายขนส่งสาธารณะ เส้นทางเดินและทางจักรยานที่เชื่อมที่อยู่อาศัยเข้าสู่แหล่งงาน โรงเรียน ร้านค้า สวนสาธารณะ โรงพยาบาล สถานที่พักผ่อนทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม (Connectivity and accessibility) 5) มีสังคมที่พึ่งพาอาศัยกัน ให้เกียรติกกัน (Dependent Society) และ 6) มีสาธารณูปโภคที่ดี (Public utility) คำถามที่ผู้วิจัยต้องการหาคำตอบจากงานวิจัยนี้คือ บริบทของสมุทรปราการที่เอื้อต่อการขับเคลื่อนสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่คืออะไรและบริบทใดที่เป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อน ทุนท้องถิ่นของเมืองสมุทรปราการมีอะไรบ้าง สามารถนำมาบูรณาการขับเคลื่อนสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ได้อย่างไร และแนวทางการขับเคลื่อนเมืองสมุทรปราการสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่สามารถอธิบายได้อย่างไร

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1. เพื่อศึกษาบริบทของเมืองสมุทรปราการในสถานะความเป็นเมืองน่าอยู่
- 2.2. เพื่อศึกษาทุนท้องถิ่นและพลังการขับเคลื่อนทุนท้องถิ่นให้สมุทรปราการเป็นเมืองน่าอยู่
- 2.3. เพื่อนำเสนอแนวทางของการขับเคลื่อนเมืองสมุทรปราการให้เป็นเมืองน่าอยู่

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ถูกต้อง ผู้วิจัยจึงได้นำวิธีวิทยาแบบสร้างทฤษฎีจากฐานราก (Grounded Theory Approach) มาประยุกต์ใช้ด้วยเพื่อศึกษาการจัดการทุนท้องถิ่นของเมืองสมุทรปราการสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ ไม่ว่าจะเป็นทุนท้องถิ่น แนวทางการขับเคลื่อนสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ ความรู้ และการก่อรูปของคนในปรากฏการณ์ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่ศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยสร้างคำอธิบายเชิงทฤษฎีขึ้นมาจากข้อมูลที่ได้รวบรวมมาสำหรับการศึกษาวิจัยโดยตรง (ชาย โพธิสิตา, 2550, น. 170) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 7 ขั้นตอน ดังนี้ (ชาย โพธิสิตา, 2550; ทวีศักดิ์ นพเกสร, 2548 ; ศิริพร จีระวัฒนกุล, 2548 ; Houser, 2008; Moustakas, 1994 อ้างถึงใน ชาย โพธิสิตา, 2550) โดยศึกษาจากเอกสาร(Documentary Data) และทำการสัมภาษณ์และบันทึกการสัมภาษณ์อย่างละเอียด โดยใช้การสัมภาษณ์

แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสิ้นรวม 16 คน หลังจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำบทสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเริ่มวิเคราะห์ข้อมูลในขณะเก็บข้อมูลและภายหลังเก็บข้อมูล ในขณะเก็บข้อมูลนั้นผู้วิจัยต้องตรวจสอบข้อมูลไปด้วย โดยการวิเคราะห์ค้นหาความหมายข้อมูลที่ได้รับไปเรื่อย ๆ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยทราบว่า ข้อมูลที่ได้นั้นหลากหลาย อุ่มตัว และตอบคำถามการวิจัยได้หรือไม่ ภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ได้คำอธิบาย และข้อสรุปที่ชัดเจน

4. ผลการวิจัย

4.1. ทิศทางวัฒนธรรมและทุนทางสังคมของสมุทรปราการ ได้แก่

4.1.1 เมืองแห่งประวัติศาสตร์และความทรงจำ : สมุทรปราการ หรือที่เรียกกันเป็นสามัญทั่วไปว่า "เมืองปากน้ำ" เพราะตั้งอยู่ปากน้ำเจ้าพระยา เป็นเมืองสำคัญทางประวัติศาสตร์มาตั้งแต่โบราณ เพราะเป็นเมืองหน้าด่านทางทะเลที่มีความสำคัญตลอดมาทุกยุคทุกสมัย ความสำคัญดังกล่าวได้แก่มิติต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) การเป็นเมืองเศรษฐกิจการค้า : เมืองท่าสำคัญในสมัยอยุธยา

4.2. องค์พระสมุทรเจดีย์ : ประวัติศาสตร์และที่พึ่งที่เคารพทางจิตวิญญาณ 3) ป้อมพระจุลจอมเกล้า เอกราชของชาติ : วิกฤตการณ์ร.ศ. 112 4) อัตลักษณ์ร่วมสมัย มรดกไทยที่ควรค่าจดจำได้แก่ เมืองโบราณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา อุทยานการเรียนรู้ และหอชมเมืองสมุทรปราการ เป็นแลนด์มาร์คร่วมสมัยกลางเมืองสมุทรปราการ ซึ่งเป็นศูนย์กลางข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดในทุกด้าน

4.2.1. เมืองวัฒนธรรมผสมผสาน : ในอดีตสมุทรปราการมีกลุ่มทางชาติพันธุ์ที่หลากหลาย ได้แก่ กลุ่มคนไทยพื้นเมือง มลายู ลาว มอญ จีน ฯลฯ กลุ่มมอญที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานสร้างชุมชนเมืองหน้าด่านป้องกันศึกทางทะเล กลุ่มลาวที่ถูกกวาดต้อนมาในสมัยสงครามแถบคลองมหาวงษ์และส่วนใหญ่ย้ายกลับไปอยู่แถบนครนายก กลุ่มมลายูมุสลิมที่เข้ามาทำการเกษตรและเป็นแรงงานในการขุดคลองเพื่อชลประทาน กลุ่มคนจีนที่เข้ามาค้าขาย กลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ กลายเป็นประชากรในจังหวัดฯ สืบทอดมาถึงปัจจุบัน ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชนกลุ่มต่างๆในสมุทรปราการล้นเกล้าศึกษาถึงการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างประชากรในจังหวัดสมุทรปราการ คือการเข้ามาของอุตสาหกรรม และทำให้เกิดประชากรแฝงซึ่งหมายถึง ประชากรที่เข้ามาอยู่อาศัย มาเรียน มาทำงานในจังหวัดนั้นๆ โดยไม่ได้ย้ายทะเบียนบ้าน ประกอบด้วย 2 ลักษณะคือ 1) ประชากรแฝงกลางวัน (Commuter Population) แยกเป็น - ประชากรแฝงกลางวันที่มาทำงาน หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เข้ามาทำงานในจังหวัดที่ตนเองไม่ได้อาศัยอยู่ ประชากรแฝงกลางวันที่มาเรียน หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เข้ามาเรียนในจังหวัดที่ตนเองไม่ได้อาศัยอยู่ 2) ประชากรแฝงกลางคืน (Non-registered Population) หมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ประจำในจังหวัดหนึ่ง โดยไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่อาศัยอยู่ประจำนั้น แต่อาจจะมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านจังหวัดอื่นในต่างประเทศ หรือไม่มีชื่อที่ใดเลย

4.2.2. เมืองท่องเที่ยว : สมุทรปราการมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญที่หลากหลาย อาทิ เช่น สถานที่ท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม เชิงศาสนา เชิงประวัติศาสตร์ เชิงนิเวศ เชิงสุขภาพ และประเพณีที่สำคัญ เนื่องจากมีพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพมหานครฯ และจังหวัดปริมณฑลที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายเชื่อมโยงเป็นเส้นทาง

การท่องเที่ยว ทั้งนี้ สามารถเดินทางไปกลับได้เพียง 1 วันจึงทำให้นักท่องเที่ยวมีความสะดวกในการเดินทาง และในอนาคตจะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ซึ่งเป็นผลมาจากการเดินทางที่สะดวกจากรถไฟฟ้า และการจัดระบบจราจรที่มีประสิทธิภาพผนวกกับนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว แบบ One Day Trip

4.2.3. เมืองแห่งอาหารสมบูรณ์ : การท่องเที่ยวและอาหารเป็นจุดขายคู่ของเมืองสมุทรปราการ อาหารเป็นภาพสะท้อนถึงความอุดมสมบูรณ์ของท้องถิ่น ซึ่งสมุทรปราการมีสิ่งเหล่านี้อยู่ครบถ้วนน่าอัศจรรย์ ไม่ว่าจะเป็นอาหารทะเลสดๆจากทะเล ผลไม้สุกหวานหอมจากสวนเกษตร ปลาสดที่เลี้ยงชื่อติดอันดับของประเทศ นอกจากนี้สมุทรปราการยังมีพื้นที่ทำนา ปลูกข้าว แม้จะมีสภาพเป็นเมืองอุตสาหกรรมไปครั้งหนึ่งแล้วก็ตาม ความผสมผสานอย่างลงตัวนี้สมบูรณ์แบบอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ

4.3. ทุนบริหารจัดการแบบบูรณาการของสมุทรปราการ ได้แก่

4.3.1. ทุนอุตสาหกรรม : สมุทรปราการในปัจจุบันถือเป็นเมืองอุตสาหกรรมหลัก ซึ่งมีความต้องการใช้แรงงานภาคอุตสาหกรรมจำนวนมาก ทั้งประเภทที่มีทักษะฝีมือและต่ำกว่า จากนั้นพื้นที่และในพื้นที่ ทั้งประเภทไปเช้า-เย็นกลับ และมาพักค้างคืน เป็นแหล่งวัตถุดิบที่นำเข้าจากต่างประเทศ และเป็นคลังสินค้าที่สำคัญ นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์กลางการขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ซึ่งมีความสะดวก รวดเร็ว และช่วยในการลดต้นทุน การผลิตของภาคอุตสาหกรรม จึงส่งผลให้นักลงทุนเข้ามาประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมบางปู, นิคมอุตสาหกรรมบางพลี, นิคมอุตสาหกรรมเอเชีย (สุวรรณภูมิ) และ นิคมอุตสาหกรรมบางปู (เหนือ) ข้อดีของการเป็นอุตสาหกรรมเบาก็คือการมีค่าล่วงเวลาหรือ โอที ให้กับแรงงาน ซึ่งถือเป็นเสน่ห์ของอุตสาหกรรมในสมุทรปราการ ที่สามารถจะจ่ายค่าแรงเป็นโอที และโรงงานจะจ้างแรงงาน 12 ชั่วโมง แทนที่จะเป็น 8 ชั่วโมง ด้วยเหตุนี้ทำให้แรงงานต้องมีที่พัก ซึ่งเป็นเหตุปัจจัยที่ทำให้ความเติบโตของอสังหาริมทรัพย์มีจำนวนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและ ทำให้สมุทรปราการกลายเป็นชุมชนเมือง

4.3.2. ทุนแรงงาน : แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในสมุทรปราการมีเป็นจำนวนมาก ปัจจัยหลักๆที่เป็นแรงดึงดูดคือ ที่สมุทรปราการมีงาน มีเงิน และมีความสุข ด้วยค่าครองชีพที่ไม่สูง ที่พักอาศัยสะดวกสบาย สาธารณูปโภคดี สามารถทำงานเก็บเงินส่งไปเกื้อหนุนครอบครัวที่บ้านได้ ดังนั้น แรงงานซึ่งแม้จะเป็นต่างด้าวแต่ก็มีความเป็นอยู่ที่ผาสุกในสมุทรปราการ และสำหรับงานก็สามารถทำได้หลายด้าน เช่นงานประมง งานในโรงงานอุตสาหกรรม งานบ้าน เหล่านี้แรงงานต่างด้าวมียช่องทางที่หลากหลายในการเลือกงาน และมีโอกาสสูงที่จะได้งาน ไม่ว่าจะเป็นงานในประเภทใดๆ โดยเฉพาะงานหนัก หรืองานที่คนไทยเห็นว่าสกปรก เพราะปัจจุบันคนไทยไม่ทำงานเหล่านี้ แต่ระบบโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งแม้จะมีเครื่องจักรทุนแรง แต่ก็ยังต้องการแรงงานประเภทนี้อยู่ แรงงานต่างด้าวจึงมีโอกาสมากในการหางานในสมุทรปราการ ความเป็นเมืองน่าอยู่ของสมุทรปราการได้ส่งเสริมให้คุณภาพชีวิตของแรงงานต่างชาติในสมุทรปราการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี เนื่องจากค่าครองชีพไม่สูง ทำให้แรงงานต่างชาติสามารถกินอยู่ใช้จ่ายอย่างประหยัด เก็บเงินส่งไปทางบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการซื้อที่ ซื้อนา ปลูกบ้าน รอไว้กลับไปใช้ชีวิตยามเกษียณหลังจากที่ทำงานไม่ไหวแล้ว การมาเป็นแรงงานที่ประเทศไทยจึงทำให้ความฝันของแรงงานต่างชาติในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน สามารถใช้ชีวิตอย่างสงบในบ้านปลายอย่างมีหลัก ประกัน สามารถเป็นจริงได้วัดในจังหวัดสมุทรปราการเป็นสถานที่กลางซึ่งเชื่อมร้อยความแตกต่างหลากหลายทางชาติพันธุ์ที่สำคัญ โดยเฉพาะแรงงานต่างชาติที่มีวัฒนธรรมใกล้เคียงกับไทย วัฒนธรรม

ประเพณีจึงเป็นข้อต่อสำคัญที่ทำให้แรงงานต่างชาติสามารถอยู่ในสมุทรปราการได้อย่างมีความสุข นอกจากนั้น ครอบครัวก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สมุทรปราการเป็นเมืองน่าอยู่สำหรับแรงงานต่างชาติ เพราะเมื่อคนเหล่านี้มีลูกหลาน พวกเขาสามารถส่งเสียลูกหลานให้เข้าเรียนในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนที่มีอย่างมากมาย และมีตัวเลือกที่หลากหลาย การศึกษาเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่เชื่อมร้อย ประสาน และลดความแตกต่างระหว่างชาติพันธุ์

4.3.3. ทูนาธารณูปโภค : ในงานวิจัยนี้ ผู้ให้ข้อมูลหลักให้ความเห็นว่า สมุทรปราการเป็นเมืองสาธารณูปโภคครบ ในความเป็นเมืองน่าอยู่ ประกอบด้วยสาธารณูปโภคด้านสถานที่ให้บริการความสะดวกสบายต่างๆ การคมนาคม การศึกษา การสาธารณสุข ไม่ว่าจะเป็น 1) สาธารณูปการด้านการบริการ ได้แก่ หน่วยงานราชการต่าง ๆ อาทิ ศาล ศาลากลาง เทศบาล ที่ทำการไปรษณีย์ 2) สาธารณูปการด้านวัฒนธรรม ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ หอชมเมือง หอสมุด โรงละคร ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม 3) สาธารณูปการด้านการศึกษา ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย 4) สาธารณูปการด้านสุขอนามัย ได้แก่ สถานีอนามัย ศูนย์สุขภาพ โรงพยาบาลรัฐและเอกชน 5) สาธารณูปการด้านสันทนาการ ได้แก่ สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น สนามกีฬา 6) สาธารณูปการด้านความปลอดภัย ได้แก่ สถานีดับเพลิง สถานีตำรวจ สมุทรปราการมีสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก จากข้อมูลปีการศึกษา 2560 จังหวัดสมุทรปราการมีโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจำนวน 276 แห่ง มีสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่นจำนวน 121 แห่ง แบ่งเป็นโรงเรียน 26 แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 95 แห่ง จากข้อมูล 100 อันดับโรงเรียนคุณภาพที่สุดในประเทศไทย ประจำปี 2561 จากหนังสือวารสาร สมองการศึกษา โรงเรียนในจังหวัดสมุทรปราการที่ติดอันดับ ได้แก่ โรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว และโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ มีทั้งโรงเรียนรัฐ เอกชน มหาวิทยาลัย โรงเรียนนานาชาติ โรงเรียนอาชีวศึกษา การมีสถานศึกษาที่หลากหลายส่งผลดีต่อการตัดสินใจของพ่อแม่ผู้ปกครองในการอยู่อาศัย เนื่องจากคิดถึงการศึกษาของบุตรหลานเป็นหลัก

4.3.4. ทูนาผู้นำ : ผู้นำของสมุทรปราการตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ กล่าวตัดสินใจกรณีศึกษาที่เป็นข้อค้นพบจาก เห็นได้ว่าหากได้ผู้นำท้องถิ่นที่มีวิสัยทัศน์มีความเป็นผู้นำ กล่าวตัดสินใจ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนผลที่เกิดจากคนในพื้นที่ก็จะงอกเงยไปพลุลย์ ไม่ว่าจะเป็นความเจริญในเรื่องชีวิตความเป็นอยู่หรือเศรษฐกิจในพื้นที่ ถนนหนทางท่อระบายน้ำ การจราจรที่พร้อมจะสนับสนุนให้เป็นเมืองน่าอยู่ ข้าราชการที่ทำงานอยู่ในองค์กร มีความสุขมีความตั้งใจที่จะพัฒนาเมืองตามนโยบายของผู้บริหาร มีความโปร่งใสและเป็นธรรม มีธรรมาภิบาล จะทำให้ในองค์กรท้องถิ่นนั้นขับเคลื่อนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น สามารถทำงานตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดี เพราะ ฉะนั้นการเลือกผู้นำท้องถิ่นที่ดีและมีคุณธรรมย่อมส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่อย่างยิ่ง

4.3.5. ทูนาบริหารจัดการภาครัฐ : สมุทรปราการ เป็นจังหวัดที่น่าสงสารได้ให้กับประเทศไทยมากเป็นลำดับ 2 รองจากกรุงเทพ महानครเป็นจังหวัดที่เติบโตควบคู่กับกรุงเทพมหานครมาโดยตลอด มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในจังหวัดเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรจากต่างจังหวัด เช่น จากภาคตะวันออก เชียงเหนือ มาทำงานที่จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อทำงานมีฐานะเริ่มมั่นคง บางส่วนก็ปักหลักอาศัยอยู่ที่จังหวัดสมุทรปราการ ทำให้จำนวนประชากรในจังหวัดสมุทรปราการ ทั้งประชากรตามทะเบียนบ้านและ

ประชากรแฝง มีจำนวนมากก่อให้เกิดการจ้างงานภายในจังหวัด มีเงินหมุนเวียน มีรายได้เข้าสู่จังหวัด ส่งผลให้จังหวัดมีความเจริญในด้านต่างๆมากขึ้น การบริหารการจัดการภาครัฐ หรือการบริหารจัดการท้องถิ่น (Local Governance) มีความหมายถึงการบริหารจัดการ การปกครองบ้านเมืองในสถานที่ (Place) ซึ่งเป็นเขตจำเพาะ (Definite Place) เป็นเขตการปกครองที่กฎหมายปกครองของประเทศนั้นกำหนด (governance) ยิ่งไปกว่านั้น ท้องถิ่นในเชิงกายภาพและชุมชนที่มีมนุษย์รวมกลุ่มกันมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด ความเป็นท้องถิ่นจึงหมายรวมครอบคลุมถึงสภาพการณ์ครองชีพของผู้คนในชุมชน ซึ่งจะเป็นเช่นใดก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบพื้นฐานเฉพาะชุมชนนั้น ๆ สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม สภาพเศรษฐกิจและลักษณะของการเมืองการปกครอง รวมทั้งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ท้องถิ่นนั้นใช้ ท้องถิ่นขึ้นอยู่กับขอบเขตทางพื้นที่ และเมื่อนำไปใช้ประกอบกับคำใดจะให้ความหมายเฉพาะเจาะจงในเรื่องนั้น เช่น ประเพณีท้องถิ่น พิธีประจำท้องถิ่น ซึ่งเมื่อนำมาใช้ร่วมกับการบริหารภาครัฐในส่วนท้องถิ่น ก็มีความหมายถึง การบริหารจัดการ การปกครองท้องถิ่นที่มุ่งเน้นการจัดการที่ดี (Good Governance) ซึ่งได้แก่ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ประสิทธิภาพ ยุติธรรม ความคุ้มค่า การมีส่วนร่วม เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความเป็นอยู่ที่ดีทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่อื่นๆ และการเป็นเมืองน่าอยู่ของสมุทรปราการในงานวิจัยนี้ก็คือการอธิบายว่า ความเป็นเมืองน่าอยู่ของสมุทรปราการเกิดขึ้นจากทุนสังคมและวัฒนธรรมที่มีการขับเคลื่อนอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ความเป็นเมืองน่าอยู่ของสมุทรปราการ ซึ่งนอกจากจะมีบริบทลักษณะทางกายภาพและทุนทางสังคมวัฒนธรรมของเมืองสมุทรปราการตามที่กล่าวใน 7.1 แล้ว อีกประการหนึ่งที่มีความสำคัญก็คือ การบริหารงานภาครัฐ ซึ่งผู้วิจัยใช้กรอบทฤษฎีของการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance : NPG) ; รัฐเล็กลง สังคมใหญ่ขึ้น (Smaller Government, Bigger Society) มาเป็นกรอบในการอธิบายในการจัดให้มีบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน แนวคิดการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (NPG) จึงเป็นความพยายามที่จะทำความเข้าใจถึงการพัฒนากำหนดนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติและการส่งมอบบริการสาธารณะในสภาพของความเป็นจริง ภายใต้สถานการณ์ของรัฐในศตวรรษที่ 21 ที่มีทั้งความแตกต่างหลากหลายและความสลับซับซ้อนของตัวแสดงที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการทำงานของภาครัฐ อีกทั้งความซับซ้อนของสังคมแบบพหุและความหลากหลายของหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ภายในโครงสร้างของรัฐเอง

4.3.6. จุดที่ต้องพัฒนาเพื่อให้เป็นเมืองน่าอยู่ : แม้ทุนท้องถิ่นที่จังหวัดสมุทรปราการมีและเป็นข้อได้เปรียบในการพัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่นั้น ยังมีประเด็นปัญหาในท้องถิ่นที่ควรจะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาผู้วิจัยทำการสังเคราะห์จากการรวบรวมและสรุปปัญหาจากแผนชุมชน แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาท้องถิ่น และภาคส่วนต่าง ๆ ในจังหวัดสมุทรปราการ รวมถึงแผน 5 ปี ในการพัฒนาจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2561-2565 เพื่อขับเคลื่อนเป็นเมืองน่าอยู่ต่อไปนั้น สามารถสรุปปัญหาในท้องถิ่นได้ดังนี้

1) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) น้ำเสีย 3) การจัดการขยะมูลฝอย 4) มลพิษทางอากาศ 5) การกัดเซาะชายฝั่งทะเล 6) ด้านสังคม และ 7) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ ปัญหาด้านการจราจร , ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะ , ปัญหานอนขำรุด และ ปัญหาระบบสาธารณสุขโรค พบว่าประชาชนในบางพื้นที่ยังเข้าถึงระบบสาธารณสุขโรค บางครอบครัวต้องเสียค่าใช้จ่ายในการใช้น้ำประปาและไฟฟ้าในราคาสูงกว่าปกติถึง 2-3 เท่า

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยใช้กรอบการอธิบายของ Kennett (2010) ที่ได้นำเสนอว่า การจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (NPG) เป็นความสัมพันธ์รูปแบบใหม่ระหว่างรัฐกับสังคม โดยที่กิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นสาธารณะมิได้ผูกขาดอยู่ที่ภาครัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่เกิดจากปฏิสัมพันธ์อันหลากหลาย (A Plurality of Actors) ของผู้คนจากหลาย ๆ ภาคส่วนที่คำนึงถึงผลประโยชน์และให้ความสนใจที่จะเข้ามามีบทบาทในกิจกรรมสาธารณะ ซึ่งสิ่งที่ผู้วิจัยเห็นได้ชัดจากข้อค้นพบในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นก็คือ คำอธิบายของ Kooiman ที่อธิบายการจัดการปกครองสาธารณะแนวใหม่ (NPG) ในรูปแบบของการจัดการปกครองเชิงสังคม-การเมือง (Socio-Political Governance) แนวทางนี้มุ่งให้ความสนใจในการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภาครัฐกับสังคม (institutional Relationship Within Society) โดยมีมุมมองว่า รัฐบาลหรือฝ่ายการเมืองไม่ใช่ตัวแสดงหลักที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายสาธารณะและส่งมอบบริการสาธารณะแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ยังเกี่ยว ข้องสัมพันธ์กับสถาบันและปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันกับตัวแสดงอื่น ๆ ในสังคมโดยการมองแบบรวมทั้งหมด (Totality) เพื่อจะได้เข้าใจถึงการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติการวิเคราะห์แบบรวมทั้งหมดโดยมองว่ากระบวนการนโยบายขึ้นอยู่กับผู้กระทำการทางสังคมอันหลากหลายต่าง ๆ (Societal Actors) ที่จะทำให้ความชอบธรรมและสามารถบรรลุผลในทางปฏิบัติแก่นโยบายเหล่านั้นได้ก็ต่อเมื่อกระบวนการดังกล่าวดำเนินการภายใต้ความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกันระหว่างภาครัฐกับภาคสังคม (Kooiman, 1999)

Rhodes (1997) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการจัดการปกครอง (Governance) ไว้ 1 ใน 6 ประการคือการจัดการปกครอง (Governance) ในฐานะที่เป็นการจัดการสาธารณะแบบใหม่ (New Public Management) คือ เน้นลัทธิการจัดการนิยม (Managerialism) และเศรษฐศาสตร์เชิงสถาบันแนวใหม่ (New Institutional Economics) ด้วยการเสนอให้การบริหารจัดการสาธารณะที่รัฐบาลจะต้องการแข่งขันตอบสนองประชาชนเสมือนเป็นลูกค้ามากกว่าเป็นผู้ถูกปกครอง ผู้บริหารงานของรัฐมีบทบาทเช่นเดียวกับผู้ประกอบการ มีการแบ่งแยกตัดขอยระบบราชการ เพิ่มการแข่งขันด้วยการจ้างเหมาและใช้กลไกกึ่งตลาด และเพิ่มทางเลือกให้กับผู้มารับบริการการขับเคลื่อนที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยกตัวอย่างในงานวิจัยนี้ สะท้อนว่ามีการดำเนินการที่ส่งเสริมให้เกิดงานในพื้นที่ขึ้น โดยไม่ใช้งบประมาณเป็นตัวตั้งดังเช่นในอดีต เพราะในอดีตจังหวัดฯหรือกรมได้งบประมาณมากก็จะหาพื้นที่ เพื่อที่จะใช้งบประมาณให้หมด เมื่อไม่ได้รับงบประมาณมากก็จะไม่ทำต่อ เป็นเสมือนไฟไหม้ฟาง ในการบริหารงานสาธารณะแนวใหม่ หน่วยราชการในจังหวัดจะต้องเปลี่ยนมุมมอง โดยจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนร่วมกันคิดและร่วมกันทำและเป็นแกนนำในการทำ ความเข้าใจให้ประชาชนช่วยกันปรับปรุงบ้านของตนเองให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ยกตัวอย่างเช่น บ้านบางกระอี ซึ่งอยู่ในตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เป็นชาวบ้านที่อาศัยอยู่ริมคลอง ประชาชนในชุมชนช่วยกันปรับปรุงบ้านของตนเอง ก่อสร้างศูนย์เรียนรู้ตามรอยศาสตร์พระราชาตามรอยวิถีชุมชน โดยใช้คลองที่ชาวบ้านอาศัยอยู่เป็นต้นทุน เปิดตลาดขายสินค้าชุมชน ส่งเสริมการทำผ้ามัดย้อมด้วยผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์แปรรูประดับที่ทำจากผักตบชวา ให้เด็กในชุมชนฝึกทำละครชาตรี เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวิถีดั้งเดิมของชุมชน มีการสาธิตวิธีทำปลาสดบางบ่อ

लोंเรือดูสายน้ำและสักการะเจ้าพ่อเสือ มีร้านค้าชุมชน ร้านอาหารเพื่อบริการนักท่องเที่ยวรวมทั้งร้านกาแฟ ซึ่งบ้านบางกระบือนี้ ถือเป็นต้นแบบในจังหวัดสมุทรปราการที่เกิดจากการที่ชาวบ้านในพื้นที่ร่วมกับ อบต.บางปลา ส่งเสริมให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ โดยนำเสนอทรัพยากรในพื้นที่เป็นการส่งเสริมธุรกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการ

ข้อค้นพบที่ผู้วิจัยพบในพื้นที่คือบทบาทของ 1) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาท้องถิ่น 2) ระบบการจัดการเมืองที่ดีโปร่งใสและเป็นธรรมตรวจสอบได้ และ 3) ภาคประชาสังคมที่เข้มแข็ง ประชาชนมีสำนึกในความเป็นพลเมือง มีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบต่อการบริหารจัดการบ้านเมือง โดยสิ่งที่ควรจะต้องแก้ไขที่สำคัญของจังหวัดสมุทรปราการคือ ประเด็นเรื่องการใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น

6. สรุป

ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

สมุทรปราการเป็นจังหวัดที่มีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์ไทยในฐานะเมืองหน้าด่าน ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา การตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาทำให้สมุทรปราการเป็นศูนย์กลางการค้าที่เชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การพัฒนาสนามบินสุวรรณภูมิและเครือข่ายรถไฟฟ้า ส่งผลให้จังหวัดนี้กลายเป็นศูนย์กลางการเดินทาง การขนส่ง และที่อยู่อาศัยสำหรับคนทำงานในเมืองหลวง

ศักยภาพด้านอุตสาหกรรมและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

ในอดีต สมุทรปราการเป็นศูนย์กลางของโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก เนื่องจากที่ตั้งที่ใกล้กับกรุงเทพฯ และท่าเรือคลองเตย อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของท่าเรือน้ำลึกที่แหลมฉบังและมาบตาพุด ส่งผลให้หลายโรงงานย้ายฐานการผลิตไปยังจังหวัดภาคตะวันออก เช่น ชลบุรีและระยอง นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพื้นที่อุตสาหกรรมในสมุทรปราการให้กลายเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย เช่น คอนโดมิเนียม และศูนย์พาณิชยกรรมใหม่

แนวคิดเมืองน่าอยู่และการขับเคลื่อนสมุทรปราการสู่อนาคต

ด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น รถไฟฟ้าสายสีเขียว สีเหลือง และสีม่วง ตลอดจนการมีสนามบินสุวรรณภูมิ สมุทรปราการได้รับการพัฒนาให้ตอบโจทย์แนวคิด เมืองน่าอยู่ โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านความปลอดภัย ความยั่งยืน และการมีที่อยู่อาศัยที่เข้าถึงได้ งานวิจัยยังเน้นถึงความสำคัญของทุนท้องถิ่น เช่น วัฒนธรรม ป่าชายเลน และโครงสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาอย่างบูรณาการ

งานวิจัยนี้เสนอแนวทางพัฒนาที่เน้นการสร้างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม โดยเฉพาะการส่งเสริมอุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์ การพัฒนาที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม และการพัฒนาสาธารณูปโภคที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน เพื่อให้สมุทรปราการก้าวสู่การเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน.

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

หน่วยงานบริหารราชการส่วนกลางที่มีสาขาอยู่ในจังหวัดต่างๆ ต้องปรับปรุงการ

ทำงานให้สอดคล้องกับนโยบายของจังหวัดมากขึ้น เช่นอุตสาหกรรมจังหวัด หรือพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด จะต้องปรับปรุงการทำงานให้ขึ้นตรงต่อจังหวัดสมุทรปราการมากขึ้น เนื่องจากหน่วยงานเหล่านี้จัดตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนการทำงานของกระทรวงของตนเอง มิได้สนับสนุนการทำงานของจังหวัด

ควรมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง ก็จะทำให้หน่วยงานเหล่านี้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาจังหวัดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การแต่งตั้งโยกย้ายผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้บริหารระดับสูงในจังหวัด ควรคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในตัวบุคคลที่จะมาเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด

8. เอกสารอ้างอิง

- ชาย โพธิ์สีตา. (2550). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- ทวีศักดิ์ นพเกสร. (2548). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เล่ม 1*. นครราชสีมา: โชคเจริญมาร์เก็ตติ้ง จำกัด.
- Kennett, P. (2010). Global Perspectives on Governance. In S. P. Osborne (Ed.), *The New Public Governance? Emerging Perspectives on the Theory and Practice of Public Governance* (pp. xx-xx). London: Routledge.
- Kooiman, J. (1999). Social-political Governance: Overview, Reflections and Design. *Public Management Review*, 1(1), xx-xx.
- Loffler, E. (2005). Governance and Government: Networking with External Stakeholders. In T. Bovaird & E. Loffler (Eds.), *Public Management and Governance* (pp. xx-xx). London: Taylor & Francis Group.
- Rhodes, R. A. W. (1997). *Understanding Governance: Policy Networks, Governance and Accountability*. Buckingham: Open University Press.